

Devlet kitapları döner sermayesi hakkındaki kanunun 4 ncü maddesinin değiştirilmesine dair olan 4940 sayılı Kanun süresinin uzatılması hakkındaki kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Bütçe Komisyonları raporları (1/136)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/1732, 6-583

17 . II . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Devlet Kitapları Döner Sermayesi hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin değiştirilmesine dair olan 4940 sayılı Kanun süresinin uzatılması hakkında Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 31 . I . 1951 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

2259 sayılı Kanunla Millî Eğitim Bakanlığına verilmiş olan okul kitaplarının hazırlattırılıp bastırılması işinin, bir mütedavil sermaye ile başarılabilmesi için, 2133 sayılı Kanuna dayanılarak 200 000 liralık bir limit dâhilinde ihdas olunan ve Maliye Bakanlığının kefaletiyle Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası İstanbul Şubesi nezdinde Devlet Kitapları Mütedavil sermayesi adı altında açtırılan kredinin;

3033 sayılı Kanunla ve süresinin de uzatılması suretiyle 350 000, 3577 sayılı Kanunla 500 000 ve duyulan ihtiyaç ve zaruretler dolayısıyla 1946 yılında kabul olunan 4940 sayılı Kanunla süresinin 1950 yılı sonuna kadar uzatılması suretiyle miktarının da, 1 000 000 liraya çıkarıldığı bilinmektedir.

Yukarda sayıları belirtilen kanunlarla ve duyulan zaruretler dolayısıyla açtırılan ve muhtelif tarihlerde süreleri uzatılan kredi hesabı, açtırıldığı 1933 yılından bugüne kadar, Bakanlığımızca yayımlanan okul kitaplarıyla ilmî ve periyodik eserlerin bastırılması işlerinde kullanılmakta olup, banka ile yapılan anlaşmaya göre seneliği % 8 faize tâbi olan bu kredi için Mütedavil Sermaye Müdürlüğünce yılda 70 - 80 bin lira arasında faiz ödenmektedir.

Bakanlığımızca son defa alınan tedbirlerle Devlet Kitapları Mütedavil Sermayesi Müdürlüğü kadrolarında tasarruf sağlanarak, gerek personel ve gerek işletme masraflarında bir kısıntıya doğru gidilmeye başlanmıştır.

Ayrıca, 5429 sayılı Kanunla okul kitaplarının baskı ve satış işlerinin serbest bırakılması neticesi olarak Mütedavil Sermaye Müdürlüğünün bastıracağı ve baskı paralarını ödiyeceği kitap sayısında, yıldan yıla bir azalmaya doğru gidileceğine göre 1951 yılından itibaren satışlardan hâsıl olacak paranın bir kısmı da T. C. Ziraat Bankasındaki borçlu hesaba yatırılmak suretiyle kredi hesabının, yıldan yıla zimmet bakiyesinin düşürülmesine çalışılacak ve 1955 yılı sonunda da hesabın tamamının tasfiyesi cihetine gidilmesi imkânları araştırılacaktır.

İlişik kanun tasarısı, yukarda belirtilen sebepler dolayısıyla teklif olunmuştur.

Millî Eğitim Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No. 1/136

Karar No. 13

24 . II . 1951

Yüksek Başkanlığa

Devlet kitapları döner sermayesi hakkındaki kanunun 4 ncü maddesinin değiştirilmesine dair olan 4940 sayılı Kanun süresinin uzatılması hakkındaki Kanun tasarısını komisyon Maliye ve Millî Eğitim Bakanlıkları mümessillerinin huzuru ile tezekkür etti.

Adı geçen döner sermaye müessesesi eğitim hayatımızda ilim ve kültürün sağlam bir neşir vasıtası karakterini arzetmektedir. Yalnız mektep kitaplarını basmakla kalmıyan bu müessese tabi bulamamaktan mütevellit bir yeis ve ızdırar havası içerisinde bulunan muharrir âlim ve mütercimlerin eserlerine lâyük oldukları kıymeti vererek neşre delâlet etmekte ve diğer taraftan neşri, büyük bir sermayeye mütevakıf bulunan ve ilim âleminin mutlak bir ihtiyacına cevap veren seri halindeki eserlere de neşriyatı arasında yer vermektedir. Bu itibarla irfan hayatımızın muhtaç olduğu bu döner sermayenin 1955 Malî yılı nihayetine kadar temdidini isteyen Hükümet tasarısının büyük bir ekseriyet ile kabul elildiğini saygılarımızla arz ederiz.

Havaleleri gereğince Bütçe Komisyonuna

verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millî Eğitim K. Başkanı

Edirne

C. Köprülü

Kâtip

Balıkesir

Y. Pelvan

Burdur

M. Özbey

İmzada bulunamadı

Çanakkale

Ö. Mart

Denizli

F. Başaran

Gümüşane

V. M. Kocatürk

İmzada bulunamadı

Kütahya

R. Koçak

Trabzon

M. R. Tarakçıoğlu

Sözcü

Ağrı

K. Küfrevi

Ankara

Muhalifim

Ö. Bilen

Bursa

A. C. Yöntem

Çankırı

Müstenkifim

K. Arar

Erzurum

F. Çobanoğlu

İmzada bulunamadı

Kars

T. Taşkıran

Seyhan

A. N. Asya

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/136

Karar No. 65

11 . IV . 1951

Yüksek Başkanlığa

Devlet Kitapları Döner Sermayesi hakkındaki Kanununun 4 ncü maddesinin değiştirilmesine dair olan 4940 sayılı Kanunun süresinin uzatılması hakkında Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 17 . II . 1951 tarihli ve 6/583 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan Kanun tasarısı Millî Eğitim Komisyonu ra-

poriyle birlikte Komisyonumuza verilmekle Millî Eğitim Bakanlığının yetkili temsilcileri ve Maliye Bakanlığı adına Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürü hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Okul kitaplarının Millî Eğitim Bakanlığınca tabii ve satış bedellerinin bütçeye irat ve faslı

mahsusada tahsisat kaydı suretiyle idaresi 24 Nisan 1926 tarihinde mülga 823 sayılı Kanunla kabul edilmiştir.

Bu tarihten, Devlet kitapları için bir mütedavil sermaye tesisi hakkındaki 2133 sayılı Kanunun kabulüne yani 1. IV. 1933 tarihine kadar geçen müddet içinde muhtelif bütçelerle ve mülga 1087 sayılı Kanunla verilmiş bulunan mütedavil sermayeler, adı geçen kanunla (Devlet kitapları mütedavil sermayesi) adıyla birleştirilmiş ve badema Devlet kitaplarının bu sermayeden basılması esas kabul edildiği gibi bu sermaye nam ve hesabına Hazinenin kefaletiyle Millî bankalarda âzami (350 000) liraya kadar hesabı cariler açtırmak için Maliye Bakanlığına mezuniyet verilmiş ve bu mezuniyet üç yıl ile tahdit edilmiştir.

Memlekette maarifin gelişmesi, bir taraftan okul ve diğer taraftan da öğrenci sayısının artması, ilmî eserlerin ve klâsiklerin tercümesi ve yayılması gibi işin hacmuna taallük eden inkişaf sebepleri bu sermayenin çoğaltılmasını, açılan kredinin artırılmasını ve müddetinin uzatılmasını gerektirmiş bunun için de bir taraftan bütçelerle kabul edilen ödenekler sermaye çoğaltıldığı gibi adı geçen kredi de 3033 sayılı Kanunla (350 000), 3577 sayılı Kanunla (500 000) ve 4946 sayılı Kanunla (1 000 000) liraya çıkarılmış ve müddeti de 1950 yılı sonuna kadar uzatılmıştır.

Alınan bilgiye göre muhtelif bütçelerle alınan ödeneklerle hâsıl olan mütedavil sermayeden basılan kitapların mühim bir kısmı lisan değişikliği, terim değişikliği gibi sebepler dolayısıyla satılamıyarak bu sermayenin iki milyondan fazla bir miktarının donmasını mucip olmuş ve döner sermaye ancak yukarıda sözü edilen kredi ile vazifesini ifa edegelmiştir ve yine verilen malûmata göre 1949 yılında bu kredinin ancak 900 bin liralık bir kısmını kullanmış ve bugün de kredi hesabına bir borcu kalmamıştır.

4529 sayılı Kanun, okul kitaplarının baskı

ve satış işlerini serbest bırakmakta ise de Bakanlık, şimdiye kadar Devlet tarafından yapılmakta olan bu işin birdenbire serbest bırakılmasına mahzurlu ve öğrencilerin vaktinde kitap temin edememeleri gibi vaziyetler hâsıl olabileceğini düşünerek gerek tabıların ve gerekse müelliflerin bu işe alışabilmelerini sağlamak üzere bir ayarlama yapmasında fayda mülâhaza etmiş ve her yıl bir kısım kitapların serbest bırakılmasını ve birkaç yıl sonunda işin tamamıyla tasfiyesini uygun bulmuştur.

İşte bu intikal devresinde döner sermaye, yine baskıya kısmen devam edeceğine ve bu süre içinde de tasfiyeyi tamamlayacağını hesap ederek bu bir milyonluk kredi yetkisinin daha beş yıl uzatılmasını temin maksadıyla bu tasarıyı hazırlamış bulunduğu anlaşılmıştır.

Komisyonumuz, tasarıyı esas itibarıyla kabul etmekle beraber bu sürenin daha beş yıl uzatılmasını uygun bulmamış; memleketin, matbaacılık alanında çok mühim gelişmeler elde ettiğini ve daha kısa zamanda tabıların ve müelliflerin yeni vaziyete intibaklarının mümkün olduğunu kabul ederek istenilen süreyi üç yıla çerçevelemeyi uygun görmüş ve tasarının birinci maddesini bu esasa göre düzeltilmiştir.

Diğer maddeleri aynıyle kabul edilerek tasarının Kamutayın onayına arz edilmek üzere yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
İstanbul	Burdur	Çanakkale
E. Adakan	F. Çelikbeş	E. Kalafat
Kâtip		
Bursa	Aydın	Bolu
H. Şaman	E. Menderes	M. Güçbilmez
Çanakkale	Gümüşane	İstanbul
K. Akmanlar	K. Yörükoğlu	F. Sayımer
İstanbul	Konya	Malatya
C. Türkgeldi	M. A. Ülgen	M. S. Eti
Mardin	Mardin	Ordu
R. Erten	Dr. K. Türkoğlu	R. Aksoy
Trabzon		Urfa
S. F. Kalaycıoğlu		Dr. F. Ergin

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Kitapları Döner Sermayesi hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin değiştirilmesine dair olan 4940 sayılı Kanun süresinin uzatılması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Devlet Kitapları Döner Sermayesi hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin değiştirilmesine dair olan 13 Haziren 1946 tarihli ve 4940 sayılı Kanunun 1 nei maddesinde yazılı süre 1 Ocak 1951 tarihinden itibaren 1955 malî yılı sonuna kadar uzatılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye ve Millî Eğitim Bakanları yürütür.

Başbakan

A. Menderes

Devlet Bakanı

F. L. Karaosmanoğlu

Millî Savunma Bakanı

Refik Ş. İnce

Dışişleri Bakanı

F. Köprülü

Millî Eğitim Bakanı

T. İleri

İktisadi ve Ticaret Bakanı

Z. H. Velibezo

Ç. ve Tekel Bakanı

N. Özsan

Ulaştırma Bakanı

S. Kurtbek

İşletmeler Bakanı

Muhlis Ete

Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı

S. Ağaoğlu

Adalet Bakanı

H. Özyörük

İçişleri Bakanı

Maliye Bakanı

H. Polatkan

Bayındırlık Bakanı

K. Zeytinoğlu

Sa. ve So. Y. Bakanı

Dr. E. H. Üstündağ

Tarım Bakanı

Çalışma Bakanı

H. Kömen

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Kitapları Döner Sermayesi hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin değiştirilmesine dair olan 4940 sayılı Kanun süresinin uzatılması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Devlet Kitapları Döner Sermayesi hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin değiştirilmesine dair olan 13 Haziren 1946 tarihli ve 4940 sayılı Kanunun 1 nei maddesinde yazılı süre 1 Ocak 1951 tarihinden itibaren 1953 malî yılı sonuna kadar uzatılmıştır.

MADDE 2. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.